

A fejezet háttere: Ha úgy szeretnénk oktatni, hogy az megváltoztassa az embereket és tágítsa a szemléletüket, ahhoz nélkülözhetetlen ugyan, de messze nem elég csak arra megtanítani őket, hogyan dolgozzák fel kritikai szemlélettel az elébük kerülő információkat, adatokat és tényeket. Az oktatásnak ezen túl lehetővé kell tennie a **nézőpontváltást**, mégpedig olyan **személyes találkozás** révén, amely lehetővé teszi az adott személy számára, hogy a téma érzelmileg is megérintse és mélyebben is át tudja gondolni a találkozás élményét.

Célok

A fejezetvégére:

- ✓ a tanulók nem „csak” arra lesznek képesek, hogy önállóan tájékozódjanak és tényyszerű ismereteket szerezzenek a menekültlét és a migráció témakörében, hanem – bizonyos mértékig – képesek lesznek megérteni (többek között érzelmileg is) a menekültek helyzetét, tapasztalatait és vágyait;
- ✓ a tanulók nézőpontja megváltozik és érdemi tudásra, ismeretekre tesznek szert.

Tartalom

- ✓ A menekültek tapasztalatainak és nézőpontjainak feldolgozása

Módszerek

Találkozás menekültekkel (személyesen és/vagy menekültek felvételről lejátszott megszólalásain keresztül).

Átvezetés a 2. fejezetből

Emlékeztessük a tanulókat arra, amikor legutóbb kerestek információkat, adatokat és tényeket a menekültléttel és a migrációval kapcsolatban. Ez alkalommal a tények és a számok mögött rejlő embereket fogunk megismerni. Így válhat az információ érdemi tudássá.

#1. lépés

Személyes találkozás

Különösen ajánlott, hogy tervezzünk meg egy személyes találkozást egy olyan menekülttel, aki hazánkban él, és aki mesélni tud a szülőhazájában, később a menekülés során, végül az új hazájában megélt tapasztalatairól. Ahhoz, hogy ilyen beszélgetőpartnert találjunk és fel is tudjuk őt készíteni, általában CHANGE partnerünk támogatását kell kérnünk. A JMSZ kapcsolatban áll olyan menekültekkel, akik beszélgetőpartnerek lehetnek, és rendelkezik is azzal a tapasztalattal és kompetenciával, amelyre szükség van ahhoz, hogy a vendéget felkészítse a találkozásra.

Vendégünk felkészítése

Amikor a CHANGE partnerünkkel közösen kiválasztjuk a lehetséges beszélgetőpartnert, vegyük figyelembe az alábbiakat:

- ✓ A vendégnek késznek kell lennie arra, hogy anélkül beszéljen tapasztalatairól (ideértve a stresszes és fájdalmas tapasztalatokat is), veszteségeiről, gyászáról, reményeiről és vágyairól, hogy azzal fölösleges további terhet róna önmagára. Képesnek kell lennie arra is, hogy kezelje azt a tényt, hogy a tanulók nem mindig különösebben érzékenyek és körültekintőek, amikor megfogalmazzák a kérdéseiket vagy megjegyzéseiket.
- ✓ A vendégnek elég régóta kell hazánkban élnie ahhoz, hogy beszélni tudjon (pozitív és negatív) tapasztalatairól, az elfogadásról és az elutasításról, a részvételtől és a kirekesztéstől, és így tovább. Természetesen olyan menekült is tud beszélni a tapasztalatairól, aki csak nemrég érkezett hazánkba, és ez is nagyon tanulságos lehet a tanulók számára. Arról azonban még nem fog tudni túl sokat mondani, hogy milyen hazánkban élni.
- ✓ Ha csak lehetséges, a vendég tudjon a tanulókkal saját nyelvükön beszélni. Máskülönben tolmácsolásra van szükség, ami egyrészt több időt vesz igénybe, másrészt a vendég által elmondottak bizonyos finom részletei, az előadásmódban rejlő információk elveszhetnek a tolmácsolás során.

A vendégnek előre tudnia kell, hogy milyen témák merülnek majd fel a találkozás során, és hogy a beszélgetésre milyen formában kerül majd sor. Annak érdekében, hogy a vendég (illetve valamennyi résztvevő) biztonságban érezze magát, erősen ajánlott, hogy a beszélgetésre olyan személy (általában CHANGE partnerünk vagy a JMSZ valamely más munkatársa) jelenlétében és moderálásával kerüljön sor, aki

ismeri a vendéget. A vendéget már a találkozás előtt kérjük meg (CHANGE partnerünk moderációja mellett), hogy állítson össze egy, a beszélgetést ösztönző vázlatot, amely többek közt az alábbi kérdésekre térhet ki. Természetesen teljes mértékben szabadságában áll csak azt elmondani, amit szeretne

- ✓ Mi készítetett arra, hogy elhagyjam szülőhazámat?
- ✓ Kit és mit hagytam hátra – ki és mi hiányzik a legjobban?
- ✓ Mit éltem meg menekülésem idején?
- ✓ Mi erősített meg a menekülés nehéz útját járva?
- ✓ Milyen vágyaim és elképzeléseim voltak az új hazámmal kapcsolatban?
- ✓ Hogyan fogadtak új hazámban? Mire emlékszem jól, mi segített, mi volt nehéz számomra? Vannak olyan emberek, akik különösen fontosak számomra?
- ✓ Milyen személyes találkozások indítottak meg vagy éppen változtattak meg utam során?
- ✓ Milyen tapasztalataim vannak az új hazám polgáraival való együttéléssel kapcsolatban?
- ✓ Mi az, ami fontos és értéket képvisel az együttélésünk szempontjából?
- ✓ Mivel tudok és szeretnék hozzájárulni ahhoz a társadalomhoz, amelyben most élek?
- ✓ Milyen reményekkel, álmokkal fordulok a jövő felé?
- ✓ Van-e valami, amit szeretnék elmondani a tanulóknak, vagy bármi, amit kérdezni szeretnék tőlük?
- ✓ Mi a legfontosabb változás, amely valaha is bekövetkezett az életemben?

Az osztály felkészítése

A tanulókat leginkább a legutóbbi fejezet végén tudjuk felkészíteni a találkozásra (lásd: átvezetés a 2. fejezetből a 3. fejezetbe). Mondjuk el nekik, hogy a vendég nagyon személyes tapasztalatokról fog beszélni, amelyek egy részéről esetleg nehéz és fájdalmas beszélnie. Mondjuk el a tanulóknak, hogy természetesen feltehetnek a vendégnek kérdéseket (ezzel kifejezve érdeklődésüket is), de tisztelettudóan kell kérdezniük. El kell képzelniük, milyen lenne személyes tapasztalatokról, érzésekről, reményekről és vágyakról beszélni ismeretlen közönség előtt.

Bevezetés és párbeszéd

Amikor a vendég – CHANGE partnerünk kíséretében – megjelenik osztályunkban, röviden köszöntsük mindkettőjüket. CHANGE partnerünk mutassa be beszélgetőpartnerünket anélkül, hogy elébe menne annak, a vendég mit fog elmondani. Kérjük meg vendégünket, hogy mondja el történetét a tanulóknak, és kérjük meg a tanulókat, hogy közbeszólás nélkül hallgassák végig a vendéget. A bemutatást követően a tanulók kérdéseket tehetnek fel a vendégnek és beszélgethetnek vele. Ha mindezt követően a vendég kérdést tett fel a tanulóknak vagy olyasmit mondott nekik, amit azok különösen meglepőnek gondolnak, a tanulók válaszoljanak, illetve mondják el gondolataikat..

Reflexió

A találkozás végeztével a tanulók röviden elmondhatják, mi volt az, ami különösen nagy benyomást tett rájuk, vagy amit különösen megindítóknak találtak. Milyen reményeik vannak a saját életükkel és a más emberekkel való együttéléssel kapcsolatban? Az utolsó szó legyen vendégünké: mi az, amit ő maga magával visz a mai beszélgetésből?

Ha nincs lehetőség arra, hogy személyes találkozót szervezzünk, az 1. lépés helyett használhatjuk az alábbi 2.1 és/vagy 2.2 lépést is. ugyanakkor a 2.1 és/vagy 2.2 lépést kiegészítésként is használhatjuk a rendelkezésre álló időtől függően.

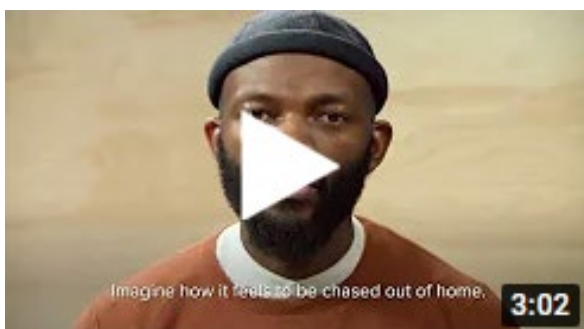
#2/1. lépés

Amikor a menekütekből költő lesz

Az interneten számos menekült beszámol tapasztalatairól, főleg versek formájában, amelyek különösen alkalmasak arra, hogy érzelmekről és empátiáról beszéljünk.

Íme két példa:

- ✓ JJ Bola volt menekült és slam költő:
- ✓ Egy 13 éves szíriai menekült, akiből díjnyertes költő lett:

Az [alábbi linken](#) tájékozódhatunk a költőről és egyúttal elolvashatjuk a vers szövegét is (segíthet, ha a vers szövegét nyomtatott formában is kiosztjuk):

Lehet, hogy hazánkból is kerültek föl olyan videók az internetre, amelyeken menekütek mondják el saját verseiket. ez megkönnyíti a tanulók számára, hogy a témakört összekössék saját hazájukkal.

Mutassunk meg a tanulóknak egy kiválasztott videót és kérjük meg őket, hogy rögtön a vers meghallgatása után mondják el róla a gondolataikat (kérdések → [tanulói munkalapok](#)):

- ✓ Milyen tapasztalatokat és milyen vágyakat fejez ki a költő a versben?
- ✓ Mi volt az, ami különösen tetszett és amit különösen megindítónak találtam a versben?
- ✓ Ha beszélhetnék a költővel, mit kérdeznék tőle, miről szeretnék többet megtudni?
- ✓ Ha ezek a költők velünk élnének – milyen tapasztalatokat, milyen tudást, milyen hozzáértést hoznának magukkal, hogyan gazdagítanának bennünket?
- ✓ Ha egyik napról a másikra arra kényszerítenének, hogy elhagyjam a mostani hazámat, mi hiányozna a legjobban? Mit remélnék az új hazámtól? Mi lenne fontos számomra ahhoz, hogy ott is jól tudjak élni?
- ✓ Alternatív kérdés az osztályban lévő menekültekhez vagy migránsokhoz: Miután

arra kényszerítettek, hogy elhagyjam hazámat, mi hiányzott legjobban? Mit remélek az új hazámtól? Mi fontos számomra ahhoz, hogy itt is jól tudjak élni?

Miután a tanulók személyesen is átgondolták mindezt, kis csoportokban vagy az egész osztállyal együtt meg is beszélhetik a fenti kérdésekkel kapcsolatos gondolataikat.

#2/2. lépés

Menekültek mesélik el a történetüket

Ha úgy gondoljuk, hogy versekkel nem tudnánk elég jól feldolgozni a témakört, mutathatunk a tanulóknak olyan videót is, amelyen egy menekült meséli el saját történetét. Például ha az első lépésben nem használtuk fel akár [Hiba](#), akár [Filimon](#) videóját, itt most használhatjuk azt is.

Rögtön ezt követően kérjük meg a tanulókat, hogy gondolják át magukban az alábbi kérdéseket (kérdések → [tanulói munkalapok](#)):

- ✓ Milyen különböző érzéseket fejez ki Hiba/Filimon?
- ✓ Milyen érzéseket élek meg, miközben a videót nézem?
- ✓ Milyen pozitív módon tud hozzájárulni társadalmunkhoz egy olyan menekült, mint Hiba/Filimon? Mire lenne szüksége ahhoz, hogy képes legyen hozzájárulni a társadalmunkhoz?

Lehetséges, hogy vannak olyan videók is, amelyeken a hazánkban élő menekültek mondják el saját történetüket.

Ha a 2. opciót választjuk, ezt a lépést kiegészíthetjük egy CHANGE partner bevonásával is. Ő esetleg arra is tud konkrét példákat hozni, hogy ezeknek a megnyilvánulásoknak mely vonatkozásai jellemzőek a hazánkban élő menekültek történetére is.

Felhívás továbbgondolásra

Mondjuk el a tanulóknak, mi lesz ebben a fejezetben az elgondolkodtató feladat (elgondolkodtató feladat → tanulói munkalapok).

A következő fejezetig légy szíves és:

Fényképezz le egy olyan szimbólumot/tárgyat, amely a reményedet testesíti meg!

Írj le három konkrét dolgot, amelyet az új hazádban élő emberek kívánsz!

Összefoglalás és átvezetés

Kérjük meg a tanulókat, hogy néhány mondatban fogalmazzák meg, mit tanultak ebben a fejezetben.

Miután néhány tanuló már mondott valamit a kérdésről, mi is összefoglalhatjuk az elhangzottakat saját szavainkkal (ld. fenn a fejezet céljait).

Ezt követően elmondhatjuk, mivel folytatjuk a következő fejezetben: *„A következő fejezet arról szól majd, hogy minek kellene vezérelnie bennünket, ha igazságot szeretnénk a menekülteknek, és ha mindannyian a lehető legjobban szeretnénk együtt élni.”*

TOVÁBB A 4. FEJEZETRE